

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput III. Fides interna actualis adultis omnibus, in peccato existentibus,
necessitate medii in re, & non solùm in voto, necessaria est ad
justificationem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

CAPUT III.

quod Apostolus Rom. 10. dicit : *Corde creditur ad justitiam*. Voluntas autem, ad aliquid fide divinâ credendum, intellectum determinat per piâ illam affectionem, quæ nihil aliud est, quàm amor, quo Dei loquentis autoritas (quæ nec in cognoscendo falli potest, nec in loquendo fallere) ad eò placet, ut præferatur omni in contrarium rationi, experientiæ, & auctoritati.

10 Nihil proinde aliud est, quàm amor inhærens divinæ illi auctoritati, illamque præferens omni in contrarium rationi, &c. Affectio quippe inhærens alicui formæ, amor est, juxta illud Augustini l. 8. de Trin. c. 8. *Unde inheretur illi forma, nisi amando?*

Unde Concilium Araucanicum II. can. 7. piâ illam affectionem vocat suavitatem in consentiendo, cum dicit, *neminem posse consentire evangelicæ prædicationi, absque illuminatione & inspiratione Spiritus sancti, qui dat omnibus suavitatem in consentiendo, & credendo veritati*. Per suavitatem autem in consentiendo Deo, Augustinus passim intelligit amorem & complacentiam, quâ Deus secundum se placet.

11 Pia itaque affectio illa, nihil aliud est nisi amor & complacentia, quâ Dei loquentis autoritas, nec in cognoscendo falli potens, nec in loquendo fallere, quâ talis (adeoque secundum se, & propter se, non propter aliud) placet supra omnem scientiam, rationem, experientiam, & auctoritatem humanam; sive nihil est aliud nisi amor, Dei loquentis auctoritatem, quia falli & fallere nesciam, appetens supra omnem scientiam, &c. Adeoque ipsam sic appetens secundum se, & propter se: utpote secundum se falli & fallere nesciam. Ideò to. 1. lib. 8. cap. 44. diximus fidem non esse sine aliquo imperfecto saltém & initiali amore Dei propter se, licet esse possit absque charitate perfecta, & justificante. Quod & de spe ostendimus ibidem, ac libro sequenti adhuc ostendemus.

12 Enimverò cum fides ex pio voluntatis erga Dei loquentis auctoritatem affectu, atque adeò ex aliquo divinæ auctoritatis amore procedat; nec dubium, quin ex amore illius ordinato: amor verò divinæ auctoritatis non propter ipsam, sed propter aliquid creatum, ibi sistendo, nequeat esse usquequaque ordinatus (cum nec Deus, servato amoris ordine, amari possit finaliter propter creaturam, nec creatura finaliter propter se) sed amoris ordo postulet, ut solus Deus ametur finaliter propter se, prout multipliciter probavimus citato lib. 8. ferè per totum, ubi etiam contraria argumenta dissolvimus: consequens est quòd fides procedat ex aliquo Dei propter se amore.

Fides interna actualis adultis omnibus, in peccato existentibus, necessitate mediæ in re, & non solum in voto, necessaria est ad justificationem.

Andreas Vega lib. 6. in Trid. c. 10. 13 censet, adultos in peccato mortali existentes, qui invincibili laborant ignorantia mysterium fidei, posse justificari absque ullo actu fidei. Sed oppositum nobiscum tradunt communiter Theologi, signanter nostris Lezana de fide disput. 3. q. 6. Lumbierus de fide q. 14. a. 2. n. 806. Bonæ Spei disp. 7. de fide dub. 1. resol. 1.

Sed ante probationem, observo, necessarium necessitate mediæ (quod à S. Thoma vocatur necessarium necessitate finis) ab omnibus passim Theologis dici illud sine quo, etiam inculpabiliter omisso, non potest obtineri finis, ad quem est necessarium. Sic gratia sanctificans est medium necessarium ad salutem. Quia quisquis sine illa moritur, à salute excidit, tamen nullâ culpâ suâ personali eâ privatus fuisset. Et in hoc necessarium necessitate mediæ differt à necessario necessitate præcepti, quod à Theologis definiri solet illud sine quo, culpabiliter omisso, finis obtineri non potest, tamen sine eo, inculpabiliter omisso, obtineri queat.

Necessarium necessitate mediæ, aliud est simpliciter tale, aliud secundum quid. Simpliciter tale, est illud, quod taliter necessarium est in re, nec proinde admittit substitutum, per quod suppleri queat, ut gratia dicta. Secundum quid tale, est illud, quod necessitate mediæ non est necessarium in re, sed in re, vel in voto, adeoque admittit substitutum, per quod suppleri queat, ut baptismus aquæ, qui si quando nequeat obtineri, suppleri potest per contritionem, cum voto baptismi. Et idem est de Sacramento poenitentiae, respectu eorum, qui post baptismum peccaverunt.

Fidem ergo internam actualem, adultis omnibus, in statu peccati mortalis existentibus, necessitate mediæ, in re, atque adeò simpliciter necessariam esse ad justificationem, probatur 1º. ex Scriptura Habacuc 2. *Qui incredulus est, non erit recta anima ejus in semetipso: justus autem in fide sua vivet, vitâ scilicet gratiæ, seu justitiæ*. Hunc locum ad statuendam necessitatem fidei, ad vivendum vitâ gratiæ, allegat Apostolus Roman. 1. Galat. 3. Hebr. 10. Sensus verò illius est: quicumque vult esse justus, seu vivere vitâ gratiæ, id habiturus est ex fide, & non ex operibus legis, ut Apostolus interpretatur, multisque probat loco citato ad Galat.

2º. Idipsum probatur ex Apostolo ad Hebr. 17

br. 11. ubi dicit, quod *fide Henoch translatus est, ne videret mortem. Ante translationem enim testimonium habuit placuisse Deo: sine fide autem impossibile est placere Deo.* Ecce hanc conclusionem, ergo Henoch habuit fidem actualem, Apostolus, & per ipsum Spiritus sanctus probat ex eo quod ante translationem habuit gratiam justificantem, quâ placuit Deo, cui sine fide impossibile est placere. Dixi, *fidem actualem*: de ea quippe loqui Apostolus, constat ex eo quod de ea fide loquatur, de qua immediatè subjungit, *credere enim oportet accedentem ad Deum, quia est, & quia inquirentibus se remunerator sit.* Credere autem, maxime cum speciali illa expressione, *quia est, & quia inquirentibus se remunerator sit*, apertè sonat actum credendi duo illa mysteria; non autem fidem habitualem, quæ ad duo illa mysteria se specialiter non extendit, sed indifferenter ad omnia.

18 Verùm enim verò consequentiam illam Apostolus, & per cum Spiritus sanctus benè non probaret, si posset quis sine fide actuali esse justus, Deoque placere, licet non in casu communi, & ut in pluribus accidente, sed in casu raro & extraordinario dumtaxat. Si enim, secundum præsentem divinæ providentiæ ordinem, non oportet semper, & in omni casu (absque ulla exceptione) credere, sed aliquis adultus peccator, saltem in casu aliquo raro, & extraordinario justificari posset, Deoque placere, absque ulla fide actuali, etiam de existentia Dei, &c. Apostolica illa probatio, petita ex eo quod sine fide impossibile sit placere Deo: accedentem enim ad Deum credere oportet, quia est, &c. petita non est ex propositione universaliter vera, sed particulariter, & cum exceptione dumtaxat. Hoc ipso verò, quod propositio in qua fundatur probatio illa, non est universaliter vera, sed particulariter, & cum exceptione, non est probatio bona, & efficax (quod sine blasphemia dici non potest: cum probatio illa Apostoli, sit ipsiusmet Spiritus sancti) quandoquidem à particularibus ad universale (secundum Dialecticæ leges) non benè sequatur, nec à particularibus ad particularia (neque enim bonus est syllogismus constans puris particularibus) sed ab universalibus ad particularia argumentandum sit, ut argumentatio bona sit. Enimverò si aliquo casu, licet extraordinario, sine fide actuali peccator adultus justificari queat, Deoque placere, Apostolo ut suprâ discurrenti replicari potest, discursum ipsius non concludere: cum enim fundamentum discursus non sit universim verum, sed exceptionem in casu extraordinario admittat, Apostolus aliunde probare debet exceptionem illam, casumque extraordinarium in Henoch non accidisse.

19 3°. assertio nostra probatur ex Tridentino sess. 6. ubi postquam c. 6. dixit homi-

nes disponi ad justitiam, dum excitati divinâ gratiâ, & adjuvi, fidem ex auditu concipientes, liberè moventur in Deum, credentes vera esse, quæ divinius revelata sunt, de ea c. 7. subjungit quod sine ea nulli unquam contigit justificatio. Si quidem enumeratis causâ finali, efficiente & meritoriâ nostræ justificationis, addit illius causam instrumentalem esse Sacramentum Baptismi, quod est Sacramentum fidei, sine qua nulli unquam contigit justificatio. Porro ibi Concilium non loquitur de fide habituali, sed de actuali antè descripta: cum manifestè agat de fide, cujus Sacramentum est Baptismus, qui non ideo dicitur Sacramentum fidei, quia per ipsum infunditur fidei habitus (hac enim ratione, non magis est Sacramentum fidei, quàm spei, charitatis, aliarumque virtutum, quarum habitus, unâ cum gratia, infunduntur in Baptismo) sed quia est solemnissimâ quædam fidei professio, seu protestatio, quam per se, vel per paternos suos faciunt, quicumque baptizantur. Illa verò fidei professio non fit per habitum, sed per actum. Nec certè fidei habitus infunditur, nisi unâ cum gratia justificante, quæ cum sit effectus Baptismi, tanquam causæ instrumentalis, fides (cujus Sacramentum est Baptismus) secundum Tridentinum est causâ instrumentalis ejusdem gratiæ justificantis, habituumque fidei, spei charitatis, & aliarum virtutum, unâ cum gratia illa infusarum; atque adeò illis omnibus est naturâ prior. Non igitur est fides habitualis, sed actualis. Cum de habituali Tridentinum ibi non loquatur, nisi postea, dum loquitur de causâ formali nostræ justificationis, quæ est infusio gratiæ justificantis, & habituum dictorum.

4°. rursum probatur ex eodem Concilio ibidem cap. 8. *Cum verò Apostolus dicit, justificari hominem per fidem (ac per consequens cum ad id probandum allegat illud Prophetæ, justus ex fide vivit). . . . ea verba in eo sensu intelligenda sunt, quem perpetuus Ecclesiæ sensus tenuit . . . scilicet . . . quia fides est humana salutis initium, fundamentum, & radix omnis justificationis, sine qua impossibile est placere Deo, & ad filiorum ejus consortium pervenire.* Sic itaque fides se habet ad justificationem, sicut fundamentum ad aedificium, quod sine fundamento esse non potest; ideoque subjungit ex Apostolo, quod sine fide impossibile sit placere Deo. Subjungit item ex Augustino, quod sine fide impossibile sit ad filiorum Dei consortium pervenire. Et hinc manifestum est, quod sicut Apostolus ex dictis n. 17. loquitur de fide actuali, & similiter Augustinus; ita & Tridentinum: utpote ejus verba ex Augustini serm. 38. de tempore (qui est 30. in appendice ad tom. 10.) sive potius ex Alcuini libro de Trinitate desumpta sunt; ibi enim sic habet: *Ad veram beatitudinem pervenire volentibus prima omnium fides*

necessaria est, sicut Apostolica docet auctoritas, dicens, sine fide impossibile est placere Deo. Constat ergo, neminem ad veram posse pervenire beatitudinem, nisi Deo placeat, & Deo neminem posse placere, nisi per fidem. Fides namque est bonorum omnium fundamentum; fides est humana salutis initium. Sine hac nemo ad filiorum ejus consortium potest pervenire. Quia sine ipsa nec in hoc saculo quisquam justificationis gratiam consequitur, neque in futuro vitam possidebit eternam. De eadem proinde fide, eademque fidei necessitate Augustinus, sive Alcuinus loquitur, de qua Apostolus supra num. 17. utpote in cujus testimonio se fundat.

21 5°. denique à fortiori probatur omnibus argumentis, & testimoniis, quibus infra probabimus, fidem actualem omnibus ratione utentibus, etiam in infantia baptizatis & justificatis, necessitate mediis simpliciter necessariam esse ad salutem: ergo multò magis peccatoribus, quibus si fides actualis necessitate mediis simpliciter necessaria sit ad salutem; consequenter necessaria est ad justificationem, sine qua nullus salvari potest.

22 Objicies 1°. cum Estrix & Ripalda, allata testimonia Scripturæ & Tridentini, commodè explicari possunt de necessitate fidei, non simpliciter, sed secundum quid, in re scilicet, vel in voto; sicut explicantur Scripturæ & Concilia inculcantia necessitatem Sacramentorum Baptismi, vel Pœnitentiæ.

Respondeo negando antecedens. 1°. Quia fidei Paulus non benè probasset intentum suum, Henoch utique habuisset veram fidem in re; sed in re, vel in voto dumtaxat.

23 2°. Fides in voto verè & propriè non est vera fides; magis quam Sacramentum Baptismi, vel Pœnitentiæ in voto, verè & propriè sit Sacramentum Baptismi, vel Pœnitentiæ. Verba autem Scripturæ & Conciliorum; inculcantia necessitatem alicujus actûs, ex dictis to. 1. Prolegom. 1. cap. . . . privatâ auctoritate detorquere non licet ad sensum improprium; sed ad hoc requiritur auctoritas vel Scripturæ, vel Conciliorum, vel SS. Pontificum, vel SS. Patrum: quæ habetur quidem pro taliter explicandis Scripturis & Conciliis inculcantibus necessitatem Sacramentorum Baptismi, vel Pœnitentiæ; non pro inculcantibus necessitatem fidei.

24 3°. Fides in voto, non est fides strictè dicta, quæ pro motivo habet auctoritatem Dei loquentis; sed latè dicta, quæ nihil aliud est nisi cognitio Dei, elicita quidem cum auxilio gratiæ, non fundata tamen in testimonio Dei, sed in testimonio creaturarum, quæ (tamquam Dei præcones) ipsum nuntiant nobis ut summè bonum summèque amabilem. Sed fides ista, latè dicta, non sufficit ad justificationem. Propositio namque

ista: Fides latè dicta, ex testimonio creaturarum, similive motivo, ad justificationem sufficit, ab Innocentio XI. damnata est, ut minimum tanquam scandalosa, & in praxi perniciofa.

4°. Fides disponens ad justificationem, 25 juxta Tridentinum n. 19. citatum, est fides ex auditu (quod & Apostolus docet in epistola ad Rom. postquam enim cap. 3. dixit, justificari hominem per fidem, & cap. 10. corde creditur ad justitiam, ibidem explicat de qua fide, sive de quo actu credendi loquitur: Quomodo credent ei, quem non audierunt? quomodo autem audient sine predicante? quomodo verò predicabunt, nisi mittantur? ergo fides ex auditu, audient autem per verbum Christi) fides autem ex auditu, quam ibi Apostolus describit, certissime est fides propriè & strictè, non impropriè & latè dicta; nec fides dumtaxat in voto, sed in re.

Objicies 2°. cum Vega, si fides necessitate mediis foret simpliciter necessaria ad justificationem, justificatio esset impossibilis iis, qui invincibili laborant ignorantia Dei (cum iis impossibile sit habere fidem.) Sed justificatio non est ipsis impossibilis. Qui enim tali ignorantia laborant, possunt facere quod in se est, ut justificentur; possunt enim dolere de admissis contra rectam rationem, & facere propositum vivendi secundum illam. Quod si faciant, justificabuntur.

Doctissimus Magister meus Bonæ Spei loco citato n. 10. respondet, certum esse, ex Bulla Innocentii X. damnantis hanc propositionem: *Aliqua Dei præcepta hominibus justis, volentibus & conantibus, secundum præsentia, quas habent vires, sunt impossibilia, deest quoque gratia, quæ possibilia fiant*, Deum dare adultis omnibus auxilia supernaturalia ad salutem consequendam, remotè saltem sufficientia, quibus si cooperentur, majora & proximiora ad fidem, Deique cognitionem dabit. Si verò non cooperentur, illis majoribus indigni fiunt, suæque culpæ, seu ex culpabili defectu fidei pereunt; non verò ex defectu illius inculpabili, seu invincibili. Cum illis enim agit Deus, prout magister cum discipulis, qui negligunt discere prima, quæ ipsis proponit rudimenta: sicut enim in pœnam istius negligentia subtrahit ipsis ostensionem altiorum, & ad consummatam scientiam proximiorum principiorum (nec eorum proinde inculpabili laborant ignorantia) sic Deus primis auxiliis cooperari negligentibus subtrahit majora, & ad salutem consequendam proximiora auxilia.

Sed contra 1°. quomodo certum est, ex 28 damnatione illius propositionis, Deum adultis omnibus dare auxilia supernaturalia, ut supra: cum propositio illa, seu damnatio illius, non loquatur de adultis omnibus, sed solum de justis; nec de justis omnibus, sed volentibus & conantibus, secundum præsentia, quas habent vires: adeoque volen-

tibus & conantibus fideliter, & quantum possunt? Quod non faciunt omnes iusti, sed plerique ex ipsis vel nullam adhibent voluntatem & conatum, ad cooperandum gratiæ præsentis; vel certe non nisi conatum parvum, imbecillum, & tepidum, seu non nisi semiconatum & semivoluntatem, quæ potius est velleitas, quam voluntas. Unde nec fideliter, sed infideliter ac tepidè volunt & conantur; ipsorumque teporem comitatur 1º. negligentia, & secundùm vocationem suam vivendi incuria. 2º. frequenter etiam comitatur superbia, vanaque præsumptio, quæ imaginantur Dei gratias sibi ad libitum dari, nec subtractionem timent doni tam pretiosi, quod Apostolus Ephes. 1. vocat *sacramentum voluntatis Dei*. 3º. ingratitude, quæ de gratiis acceptis Deo gratias agere aliquando non sunt solliciti. Istas, aliasque ob causas Deus iustis subinde ad tempus subtrahit pias cogitationes, sanctasque affectiones, tamen non idèo prorsus destituti sint gratiæ sufficienti, quamdiù in iustitia perseverant. Quia scilicet ratione gratiæ sanctificantis, virtutumque infusarum ipsam semper concomitantium, sacrorum denique motuum, dictis virtutibus sæpè correspondentium, sufficientem habent benè vivendi, mandataque servandi facultatem, nec à Deo deseruntur, nisi Deum ipsi prius deserant.

29. Contra 2º. si Deus adultis omnibus, etiam infidelibus, daret auxilia, saltem remotè sufficientia ad salutem, ut supra, per consequens daret omnibus, etiam infidelibus, auxilia, saltem remotè sufficientia ad fidem saltem necessariam necessitate mediæ, quibus infideles cooperando, majora & proximiora ad fidem acciperent; non cooperando verò suâ culpâ fide carerent; sicut dicti discipuli suâ culpâ carent ostensione altiorum principiorum, &c.

30. Sed hoc dici non posse, patet in infidelibus negativè, quibus mysteria illa prædicata non sunt, quæque proinde credere non possunt (ut enim Apostolus Rom. 10. *quomodo credent ei, quem non audierunt? quomodo autem audient sine predicante? quomodo verò predicabunt, nisi mittantur?*) nec tamen infidelitas purè negativa ipsorum culpabilis est, neque peccatum: cum propositio ista, *Infidelitas purè negativa, in his, quibus Christus non est predicatus, peccatum est*, damnata sit à Pio V. Gregorio XIII. & Urbano VIII.

31. Contra 3º. non apparet, quomodo Deus iis det supernaturale auxilium, remotè saltem sufficienti ad salutem, quibus citra culpam ipsorum (uti objectio præterdit) usque adèo negat omnem sui cognitionem, ut inculpabili labore ignorantia Dei. Neque enim supernaturale habent auxilium remotè sufficienti ad salutem, qui non habent supernaturale auxilium remotè sufficienti ad fidem. Cum fides, juxta Tridentinum sess. 6. c. 8. sit *humana salutis initium*, adeoque

homo non incipiat habere supernaturale auxilium remotè sufficienti ad salutem, nisi dum accipit supernaturale auxilium remotè sufficienti ad fidem; sicut non incipit suam operari salutem, nisi dum incipit credere. Sed nullum est supernaturale auxilium, seu proximè, seu remotè sufficienti ad fidem, in eo qui nullam omninò habet Dei cognitionem, nec vincere potest ipsius ignorantiam. Tum quia si auxilium haberet sufficienti ad fidem, haberet auxilium sufficienti ad Dei cognitionem: eam proinde vincere posset. Nec proinde laboraret invincibili ignorantia illius. Tum quia (secundùm Augustinum lib. 1. ad Simplicianum q. 2.) *incipit homo percipere gratiam, ex quo incipit credere (saltem imperfectè & inchoatè) vel internâ, vel externâ admonitione motus ad fidem*. Sed non incipit credere, qui non incipit Deum cognoscere. Nec incipit Deum cognoscere, qui invincibiliter destitutus est omni Dei cognitione. Ergo non incipit percipere gratiam, nec proinde ullum habet supernaturale gratiæ auxilium. Et quam (amabo!) gratiam haberet, qui omninò Dei cognitione, omni omninò gratiæ fidei invincibiliter caret?

Si dicas, quòd habeat gratiam sufficientem ad abstinendum à peccatis, à quibus si abstineret, Dei notitiam acciperet. Contra: sicut fides (juxta Tridentinum) est humanæ salutis initium, non verò abstinencia illa; sic prima gratia sufficienti ad salutem, est gratia sufficienti ad fidem, supernamque Dei cognitionem, non verò gratia sufficienti ad abstinendum illam. Ad abstinendum proinde à peccatis, gratiam non habet sufficientem, qui gratiam non habet sufficientem ad fidem, Deique cognitionem. Cum ista prima sit, initiumque gratiarum omnium, sicut fides (saltem inchoata) est prima operationum omnium salutarium (secundùm laudatam Concilium) igitur prius est habere gratiam sufficientem ad fidem, quàm gratiam sufficientem ad abstinendum à peccatis.

Aliter proinde ad objectionem respondendo negando suppositum, dari scilicet invincibilem ignorantiam Dei. Eam quippe non dari pluribus argumentis monstravi to. 1. de Deo dist. 2. q. 2. a. 4. Quòd si eadem objectio fiat, non de ignorantibus invincibiliter, seu inculpabiliter Deum, sed alia fidei mysteria, utique de purè negativè infidelibus, qui nihil omninò de fide audierunt; fateor dari talem infidelitatem, secundùm se inculpata, etiam eorum, quæ necessariò credenda sunt necessitate mediæ. Cum id evincat damnatio hujus propositionis: *Infidelitas purè negativa, in his, quibus Christus non est predicatus, peccatum est*. Sed cum invictò gratiæ Augustiniano-Thomistica vindice Thoma de Lemos in Panopl. grat. to. 4. l. 4. p. 2. tr. 8. c. 12. 13. 14.

14. 15. & Contensonio in Theologia mentis & cordis to. 5. differt. 2. c. 2. q. 1. nego tales negativè infideles habere auxilium sufficientem ad credendum. Aliàs (inquit) infidelitas ipsorum non esset negativa & innoxia, sed culpabilis & privativa. Siquidem habenti gratiam sufficientem, cui fideliter cooperando Deus infallibiliter tribueret proximè sufficientem, & efficacem, si Deus eam subtrahat ob incuriam vel infidelitatem ipsius, ac per consequens subtrahat fidem; infidelitas imputatur, nec jam purè negativa est, sed privativa. Nec ad hoc ut imputetur, necesse est quòd præcesserit actualis advertentia subtrahendæ sibi gratiæ dictæ, ob suam in cooperando infidelitatem. Cum enim effectus iste per se sequatur ad istam infidelitatem, non debet esse actu præcogitatus ad hoc ut imputetur, prout ex S. Thoma vidimus, ubi de voluntario indirecto egimus. Et ideò de multis Deo rationem reddemus, quæ actu non præcogitavimus: utique de multis gratiis, ideò non acceptis, quia infideles fuimus in cooperando acceptis. Quo sensu vox de cælo facta est Beato Fratri Ægidio, D. Francisci fecio: *Preparare ad reddendam rationem, non solum eorum quæ accepisti, sed quæ non accepisti.*

34 Nec ob defectum dictæ gratiæ sufficientis, fides & salus negativè infidelibus est impossibilis. Vidit enim S. Thomas hoc objici posse, similemque objectionem sibi frequenter proposuit, signanter 2. 2. q. 2. a. 5. ad 1. his verbis: *Nullus tenetur ad id quod in eius potestate non est: sed credere aliquid explicitè non est in hominis potestate. Quia ad id indiget divina gratia auxilio, quod in sua potestate non habet.* Nunquam tamen pro solutione recurrit ad hoc, quòd gratia, seu proximè, seu remotè sufficientis ad credendum, omnibus detur; sed loco citato ad primum respondet, quòd *ad multa tenetur homo, ad quæ non potest sine gratia reparante, seu ad diligendum Deum, & proximum (quod est de lege naturali) & similiter ad credendum articulos fidei (quod est de lege supernaturali) sed tamen hoc potest cum auxilio gratiæ. Quòd quidem auxilium quibuscumque divinitus datur, misericorditer datur; quibus autem non datur, ex justitia non datur, in poenam præcedentis peccati, & saltem originalis peccati, ut Augustinus dicit in lib. de corrept. & grat. Ut ergo homo dicatur posse credere, & salvari, juxta S. Doctorem, necesse non est, quòd ad id de facto habeat gratiam sufficientem (de qua haud dubiè loquitur, cum de ea loquatur, cum qua credere potest, & sine qua non potest) sed sufficit, quòd eam habere possit, & Deus dare, eamque ob merita, & virtutem passionis Christi, det omnibus, in quibus non invenit obstaculum peccati, vel actualis, vel saltem originalis.*

35 Ob virtutem, inquam, passionis Christi,

utpote sufficientissimam ad perducendum omnes homines ad fidem & salutem. Unde 3. p. q. 8. a. 3. ad 1. cum dixisset, quòd infideles sunt de Ecclesia in potentia, hanc potentiam sic explicat: *Qua quidem potentia in duobus fundatur. Primo quidem & principaliter in virtute Christi, quæ est sufficientis ad salutem totius humani generis (ob quam proinde Deus sufficienter movetur ad dandam gratiam fidei & baptismi omnibus, in quibus non invenit obstaculum peccati.) Secundario in arbitrii libertate, quæ gratiam illam à Deo potest recipere.*

Enimverò, ut idem S. Doctor observat 36 q. 6. verit. a. 3. ad 7. *aliquid potest dici posse dupliciter. Uno modo considerando potentiam, quæ in ipso est; sicut dicimus quòd lapis potest moveri deorsum. Alio modo considerando id quod ex parte alterius est; sicut si dicerem, quòd lapis potest moveri sursum.* Sic ergo dicendum (inquit Lemos ubi supra c. 10. n. 145.) quòd qui actualiter habent auxilium sufficientem, dicuntur posse salvari per potentiam quæ in ipsis est. Qui autem nullo modo auxilium habent sufficientem gratiæ, dicuntur posse salvari per potentiam, quæ in Deo est (qui potest e distribuere auxilium quo salventur) & per potentiam remotam liberi arbitrii, quæ illud auxilium recipere à Deo potest. Nec hæc negare possunt, qui considerant, quòd ad Deum converti, salvari, credere, &c. opus sit divinum; licet per hominem fiat, ut Augustinus docet l. 2. de peccat. merit. c. 3. ideòque quòd opus illud rectè dicitur possibile homini, dante Deo, cui omnia possible sunt. Possible verò homini, dante Deo, tunc etiam verè dicitur, dum homo gratià ad id sufficientem nondum donatur.

Hoc etiam negare non possunt, qui do- 37 cent, gratiam sufficientem omnibus dari. Sic enim docent eam omnibus dari, ut tamen fateantur, eam non dari pro omni instanti, sed pro certis temporibus. Unde sic argumentor. De fide est, quòd nullum sit instans, quo peccator, ratione utens, dum est in vita, non possit ad Deum converti, & salvari, cap. majores de Baptismo, & cap. firmiter de summa Trinit. & fid. Cathol. Nec tamen magni peccatores, saltem inveterati, excæcati, & indurati, gratiam sufficientem habent pro omni instanti. Ergo pro aliquo instanti converti, salvarique possunt, pro quo gratiam sufficientem de facto non habent. Ergo possibilitas conversionis & salutis, ac per consequens fidei, aliquando salvari potest sine gratia sufficienti de facto habita.

Ad idem amplius ostendendum, rursus 38 argumentor à simili: peccatum imputabile ad damnationem sine gratia vitari non potest, ut communiter dicunt Sancti: nec tamen ad posse vitare ejusmodi peccatum, necessaria est gratia sufficientis de facto habita.

ta. Ergo nec ad posse converti, salvari, credere, &c. Consequentia bona est à paritate rationis. Antecedens ostenditur, quia aliàs gratia sufficiens, de facto habita, ad peccandum damnabiliter foret necessaria (cùm nullus possit damnabiliter peccare, nisi qui potest peccatum vitare) & sic tria sequerentur absurda. Primum, quòd pro omni instanti, quo peccator vellet damnabiliter peccare, Deus teneretur ipsi gratiam sufficientem dare. Secundum, quòd gratia sufficiens misericorditer non detur, quibuscumque datur, sed peccatoribus illis ex debito. Quo dato, gratia illa jam non esset gratia. Tertium, quòd Christus passus & mortuus sit, ut peccatoribus illis promereretur gratiam, quã possent, & sine qua non possent damnabiliter peccare. Quod patet aures non sustinent. Esse tamen consequens, probatur ex eo quòd nulla gratia, nullumque supernaturale donum, nobis in statu naturæ lapsæ conferatur, nisi per Christum, qui passionem, mortemque suam Patri obtulit, ut nobis impetraret gratias, & dona supernaturalia, quæcumque nobis conferuntur. Sed de his plura habes to. 1. l. 9.

CAPUT IV.

Fides actualis interna omnibus ratione utentibus, etiam in infantia baptizatis, necessitate mediè simpliciter necessaria est ad salutem.

39 **E**scē taliter necessariam omnibus ratione utentibus, in infantia non baptizatis, constat ex dictis cap. præcedenti. Sunt enim peccatores: sine illa proinde justificari non possunt, nec salvari. Ratione verò utentes, qui per baptismum in infantia justificati fuerunt, sine fide actuali salvari posse docent Altissiodorensis in 4. tr. 4. q. 3. Meratius disput. 19. de fide sect. 1. assert. 2. Bordonus tom. 1. c. 8. de fid. Eccles. Rom. n. 138. Suarez disput. 12. de necess. fid. sect. 2. n. 10. Cardinalis de Lugo disput. 12. de fid. sect. 1. num. 3. Platelius de fid. c. 1. §. 6. n. 219. Comptonus de fid. disput. 15. sect. 1. Oxca disput. 12. de fid. sect. 1. n. 12.

40 Sed pro assertione nostra communis est Ecclesiæ sensus, communis doctrina SS. Patrum, communis sententia Theologorum, cui tantam certitudinem conciliant documenta sacra, & Ecclesiæ decreta, ut eam non elidat autoritas Doctorum citatorum in contrarium: utpote nullius ideò ponderis, quia solâ humanâ ratione contradicunt Oraculis Scripturarum, documentisque Ecclesiæ & Sanctorum. Quod profectò non licet, præsertim hac in re, quæ decidenda non est ratione purè humanâ: cùm pendeat à voluntate Dei, quam no-

bis manifestant sacra illa Oracula, & documenta, non ratio purè humana. Divinarum itaque Scripturarum Oracula, SS. Patrum documenta, & Ecclesiæ decreta consulamus.

Asserta necessitas probatur ex sacris Oraculis, sive ex divinis Scripturis.

ET primò ex Apostolo, hanc fidei actualis necessitatem variis locis perspicuè docente, signanter in epistola ad Galat. c. 3. & seqq. ubi ferè totus est, ut ostendat, neminem in veteri lege justificari, vel salvari potuisse sine fide; quòdque illi soli, qui ex fide sunt, hi filii Abraham; cæteri verò sub maledicto sunt, & pereunt.

Secundò ex eodem Apostolo Hebr. 11. ubi, ab Abela exorsus, factâ inductione justorum, qui ante Christum fuerunt, demonstrat, nullum eorum sine fide Deo placuisse, nec salvatum fuisse. Cùmque de fide Henoch nihil scriptum extaret, probat nihilominus, quòd fide Henoch translatus est, quia ante translationem testimonium habuit placuisse Deo, nec Deo placere potuit absque fide: credere enim oportet accedentem ad Deum, quia est, &c. Quam argumentationem n. 18. demonstravimus inefficacem fore, si vel unus adultus, etiam in casu extraordinario, sine fide actuali salvari potuerit. Quòd ergo magis inefficax erit, si plures adulti, in infantia per baptismum justificati, sine ea possint salvari? Quidni enim Henoch, sine ea ante translationem Deo placere, atque adeò sine ea transferri potuerit? cùm credibile sit, ipsum (utpote ex piissimis parentibus natum) per aliquod legis naturæ sacramentum, vel sacrificium, aliumve modum, ad id pro illo tempore à Deo institutum, in infantia justificatum fuisse, nec postea mortaliter peccasse. Teste namque Scripturâ, cum Deo ambulavit, & tam sanctè vixit, ut ad Paradisum transferri meruerit, reservatus (unâ cum Elia Patriarcha nostro) ad Dei causam in fine mundi contra Antichristum sustinendam.

Tertiò ex definitione fidei (actualis utique, ut patet ex contextu) quam idem Apostolus profert ibidem: *Fides est sperandarum substantia rerum, argumentum non apparentium.* Ibi namque substantia idem est quod basis & fundamentum, prout Interpretes passim exponunt. Sicut ergo fundamentum necessitate mediè simpliciter necessarium est ad ædificium; sic fides actualis, adultis (de quibus ibi sermo est) necessitate mediè simpliciter necessaria est ad consecutionem rerum sperandarum.

Quartò ex Marci ultimo: *Euntes in mundum universum, predicato Evangelium omni creaturae.*